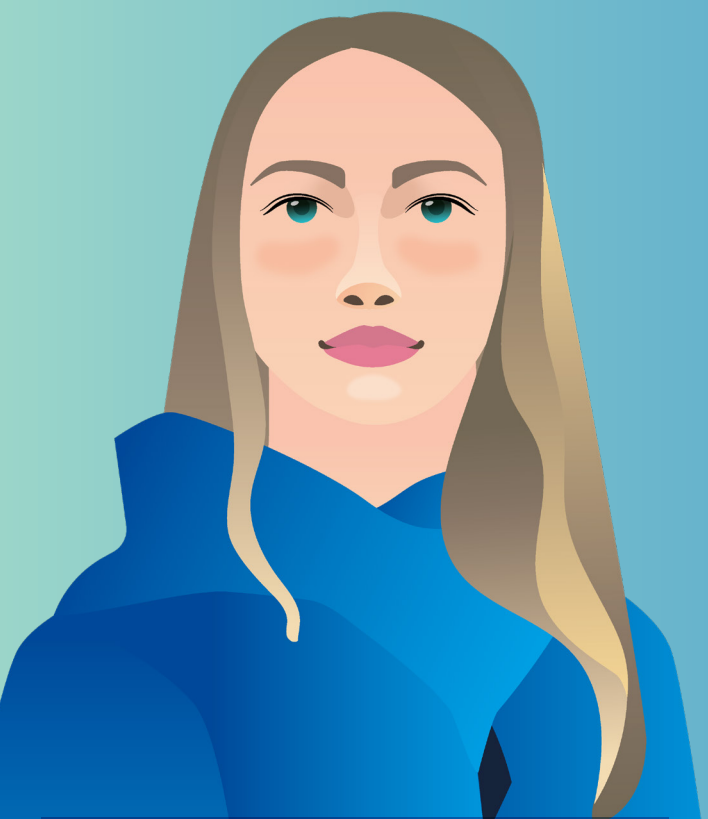

Calendari 23/24

INFANTS I JOVES

REFERENTS DE L'ACTIVISME SOCIAL

Protegir els mars i oceans

L'ONU ha declarat el període comprès entre el 2021 i el 2023 el Decenni de les Ciències Oceàniques per al Desenvolupament Sostenible, amb l'objectiu de posar en marxa el procés de recuperació dels oceans, cabdals per a la vida a la Terra, ja que generen la meitat de l'oxigen que respirem i capten una quarta part del nostre CO₂. Justament aquest abril es va celebrar a Barcelona la conferència internacional sobre aquest esdeveniment, que va posar sobre la taula les amenaces que suposen l'escalfament global, la sobrepesca i la contaminació per als ecosistemes marins.

L'ONU s'ha fixat com a objectiu protegir el 30% de la superfície marina (i també de la terrestre) el 2030. Actualment, només un 8,3% de tot el Mediterrani es considera àrea marina protegida, però els nivells de protecció són tan diversos que en molts casos permeten fins i tot la pesca d'arrossegament. A més, molts espais no tenen plans de gestió que permetin aplicar la protecció a la pràctica. Per això, es calcula que només un 0,04% del Mediterrani està protegit de forma estricta, segons dades del MedPan, la xarxa d'àrees marines protegides mediterrànies.

Maig

OLIVIA MANDLE

Preservació dels animals i del planeta

El mar Mediterrani s'està tropicalitzant, alerten nombrosos experts. La temperatura de l'aigua a les nostres costes ha pujat almenys un grau i mig i no para de batre rècords cada any. Els governs mundials fan tímids passos per aprovar estratègies que frenin el canvi climàtic i l'escalfament global, però en un context capitalista en què preval el creixement il·limitat, sovint la lluita per la protecció dels oceans i per la preservació de la vida marina acaba recaient en la societat civil.

Així és com recentment han sorgit nombroses iniciatives ciutadanes en el camp del medi ambient, com la de la barcelonina Olivia Mandle. Joveníssima activista pels drets dels animals marins, Mandle es va donar a conèixer públicament el 2021, quan només tenia catorze anys, en engegar la campanya #noesPaisparaDelfines, una recollida de firmes per a prohibir la cria i compra de dofins i acabar amb els delfinaris a l'Estat. L'acció ja té, ara com ara, més de 150.000 signatures recollides, que per ara només han servit perquè els tres darrers dofins del zoològic de Barcelona fossin traslladats a un altre zoo a Atenes.

Això no l'ha desanimada, i s'ha dedicat a posar en marxa noves campanyes i a crear i desenvolupar la Jelly Cleaner, una eina ideada per ella mateixa amb material reciclat per netejar el mar de plàstics. Cada any organitza, a les platges de la Barceloneta i Calella de Palafrugell, una recollida de residus amb el seu invent. En la darrera, els participants van recopilar conjuntament set-cents quilos de brossa en només una hora.

L'any 2020, l'Olivia va ser reconeguda com a "mini heroïna" pel prestigiós Institut Jane Goodall. En el seu llibre Sí, es cosa tuya remarca la idea que preservar el planeta és cosa de tots, i planteja propostes per reforçar el nostre compromís individual i que cada un de nosaltres pugui formar part d'un canvi real. El seu darrer i ambiciós projecte SUA (Save Us All) pretén crear un santuari marí al Mediterrani.

Menjadores d'ocells

Participants

Indiferent

Temps

30 - 50 minuts aproximadament

Material

- Segons la menjadora que vulguem realitzar necessitarem un material o un altre. Està especificat en l'explicació.

Espai

- Hem de posar la menjadora en un espai exterior, però es pot construir en una aula, si es vol.

Objectius per als monitors/es

- Crear consciència del nostre paper actiu en la resolució dels problemes ambientals.
- Donar a conèixer els ocells que veiem tot sovint i que els joves no saben com es diuen.

Objectius per als joves

- Conèixer alguns dels principals ocells que habiten a la zona i les seves característiques.
- Sensibilitzar respecte a la conservació de l'entorn natural.
- Observar i identificar algunes espècies d'aus.
- Desenvolupar la destresa manual.

Breu explicació

Es proposa la construcció de cinc tipus diferents de menjadores per a ocells de manera que segons la disponibilitat de materials, temps de dedicació i edat dels participants es pugui realitzar un model o un altre.

Organització

Caldrà que decidim quina menjadora volem fer o podem fer, segons el material de què disposem o també segons on l'acabarem col·locant.

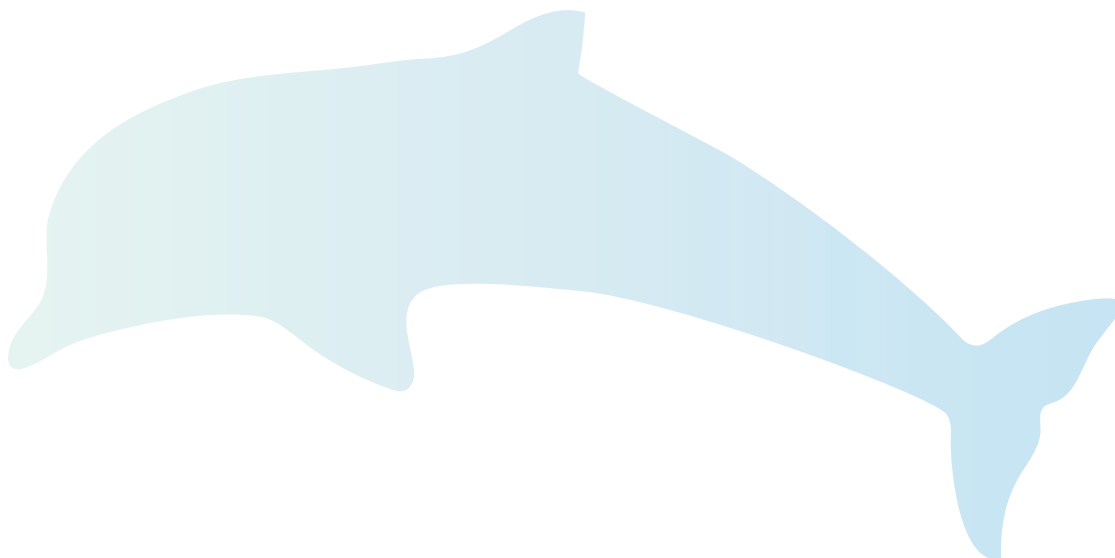
Desenvolupament

Menjadora amb tetrabric: Agafarem el tetrabric i el netejarem molt bé per treure tota la cola que pugui tenir. Per facilitar aquesta tasca, podem fer servir aigua tèbia. Un cop el tinguem ben net, l'eixugarem amb l'ajuda d'un drap. A continuació, agafarem un regle i un retolador permanent (que segur que dibuixa a sobre la superfície del tetrabric), ja que haurèm de dibuixar quatre finestres, una a cada costat, que posteriorment tallarem amb l'ajuda d'un cúter i unes tisores. A la part més ampla, les finestres seran de 12-13 cm d'alçada i 6 cm d'amplada, aproximadament. A les dues parts més estretes, serà de 12-13 cm x 4 cm. En tots casos deixarem un marge d'1,5 cm amb els laterals. A la part inferior deixarem entre 3 i 4 centímetres de marge, ja que serà el lloc on col·locarem el menjar dels ocells. A sota de cada una de les finestres que hem creat, marcarem un forat amb l'ajuda d'un punxó. Per aquest forat farem passar un pal de pinxo o bé una branqueta, que faran servir els animals per posar-s'hi i accedir a l'interior de la menjadora. Amb el punxó, farem dos forats més a la part superior, per on farem passar un cordill que farem servir per penjar-la. Acabem la menjadora omplint la base del tetrabric amb el menjar escollit. Aprofitant que la superfície interior del tetrabric és impermeable, també hi podem posar aigua.

Menjadores d'ocells

Menjadora amb pals de gelat: A sobre una taula col·locarem 11 pals de fusta, un al costat de l'altre. A cada un dels seus extrems, i tots per la part superior, hi posarem un punt de cola blanca. A sobre dels punts de cola hi posarem un altre pal de fusta, un a la part de dalt i un a la part de baix, així crearem la base i la primera alçada de la nostra futura menjadora. Haurèrem de deixar eixugar bé la cola blanca abans de continuar. Mentre s'eixuga, agafarem una ampolla de plàstic i la tallarem a una alçada de 5 cm de la seva base. Per fer-ho, ens podem guiar de les marques que moltes ampolles ja tenen fetes. Farem el tall amb l'ajuda d'unes tisores, i anirem amb compte perquè ens podem tallar amb el plàstic. Un cop la base de pals de gelat estigui seca, posarem dos punts de cola blanca als extrems dels pals que ja tenim col·locats i que formen la primera planta de la nostra menjadora. A sobre hi posarem dos pals més de fusta, però amb compte de fer-ho de forma capicuada. Repetirem aquest procés tantes vegades com calgui fins a arribar a una alçada de 6 cm. A dins de l'estructura que hem creat posarem el tros d'ampolla tallada a dins de la qual podrem posar menjar o aigua, segons l'època de l'any i les necessitats dels animals. Ho deixarem assecar tot i, aleshores, podrem fer passar un cordill per cada un dels extrems que farem servir per penjar-la.

Menjadora amb una llauna: Partirem d'una llauna d'alumini de mida mitjana o gran. Les llaunes de refrescos són massa petites, mentre que les llaunes de cacau en pols tenen la mida ideal. Si la llauna té una tapa de plàstic, la traurem i la reservarem, ja que la farem servir més endavant. Amb l'ajuda d'un obre-llaunes obrirem la part inferior de la llauna fins a obtenir un cilindre. Amb unes pinces o tenalles intentarem netejar les restes d'alumini dels extrems per evitar fer-nos mal, tant nosaltres com els ocells. Agafarem la tapa de plàstic que teníem reservada i la tallarem per la meitat fent servir les tisores fins a aconseguir dos mig cercles. Unirem cada meitat de tapa de plàstic a un dels extrems de la llauna fins a formar una cavitat tancada. Podem fer la unió amb una pistola de silicona o amb cola blanca. Hem d'intentar que les tapes estiguin alineades, ja que si no el menjar cauria per un dels extrems. Posarem cola blanca amb l'ajuda d'un pinzell de cola per la part exterior de tota la llauna, excepte per sobre de les tapes de plàstic. Anirem embolicant la llauna amb cordill de pita, tot tenint en compte d'anar unint bé la corda a la superfície de la llauna. El darrer pas serà fer un petit forat a cada una de les tapes de plàstic per on ficarem una branqueta, així facilitarem als ocells l'accés a la menjadora. Finalitzarem la menjadora tot passant un fil per la part superior de la menjadora, que ens permetrà penjar-la al lloc que desitgem.

Menjadores d'ocells

Filigrana de cacauets: Agafarem un filferro d'uns 20-25 centímetres de llarg. Doblaurem un dels extrems fins a formar un llaç tancat, que serà la part inferior de la filigrana que construirem. Per l'altre extrem anirem punxant els cacauets amb clofolla amb molt de compte i paciència fins a arribar al final i omplir tot el filferro deixant, a la part superior, prou espai per a embolcallar la branca a la qual col·locarem la filigrana. Els cacauets hauran de ser naturals i sense sal, ja que si estan torrats es trencaran quan vulguem passar el filferro per l'interior. Per poder doblegar el filferro ens podem ajudar d'unes tenalles.

Boles de greix amb ampolles: Agafarem diversos fruits secs, aptes per ser consumits pels ocells, i els triturarem amb l'ajuda d'una mà de morter, si és que aquests són molt grans. Barrejarem, en un recipient, els fruits secs amb panses i les llavors naturals que tinguem a mà fins a tenir una barreja homogènia. A dins d'una ampolla de plàstic d'aigua petita, buida i ben neta, hi posarem corda de pita de manera que arribi fins al fons de l'ampolla i sobresurti pel forat de l'ampolla. Després hi posarem la barreja de llavors que desitgem fins a deixar un dit sense llavors per la part superior. Omplirem els espais buits amb llar de porc (sagí), que haurem desfet prèviament a dins del microones a baixa potència perquè no es cremi. Hi posarem la taca i li donarem diverses voltes per assegurar-nos que el greix es reparteix completament per tot l'interior de l'ampolla. Ho posarem tot a dins de la nevera perquè solidifiqui. Un cop solidificat, eliminarem el plàstic amb l'ajuda d'un cúter i, gràcies al tros de corda de pita que hem deixat que sobresurti per la part superior de l'ampolla, ho podem penjar a qualsevol branca. Si volem incorporar branques que facilitin que els ocells s'hi puguin posar, un cop tinguem l'ampolla neta amb la corda de pita al seu interior i abans de posar-hi la barreja de llavors, podem fer diversos forats a diferents alçades de l'ampolla. Farem passar algunes branquetes a cada forat. Podem fer servir cinta adhesiva per assegurar que el pal no es mogui durant la resta de passos i, al mateix temps, ens assurem que ni les llavors ni el greix surti per aquest espai. En comptes d'ampolles, es poden fer servir pots de iogurt, de manera que obtindrem blocs de llavors més petits i que podrem col·locar en altres menjadores proposades en aquesta fitxa (menjadora amb tetrabric o amb pals de gelat).

Per finalitzar l'activitat, agafarem les menjadores i les anirem a penjar als arbres que trobem al pati de l'escola o al balcó de casa. Cal remarcar als participants que els ocells són animals porucs, i per tant trigaran uns dies a acostar-se a les menjadores mentre hi hagi algú observant. Per aquest motiu és important col·locar les menjadores en una zona tranquil·la i visitar-les cada quatre o cinc dies per comprovar si el menjar s'ha consumit. Un cop s'hi acostumin, podem visitar-les un cop al dia (preferiblement, a primera hora del matí) per reposar el menjar, així els animals tindran tot el dia per apropar-s'hi i alimentar-se.